

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D2/1/Ö.İ.-99/2 (Birleşme)

Karar Sayısı : 99-40/425-272

Karar Tarihi : 1.9.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER: Özge İÇÖZ, Ali DEMİRÖZ, Hakan BİLİR

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: - Lockheed Martin Corporation

- Comsat Corporation

Vekili: Av. Şefika PEKİN

Fethi Pekin & Şefika Pekin Ortak Avukat Bürosu

Maslak Kule, Meydan Sok. No: 28, K. 14,
80670 Maslak/İSTANBUL

D- TARAFLAR: - Lockheed Martin Corporation

6801 Rockledge Drive Bethesda, 20617 Maryland/ABD

- Comsat Corporation

6560 Rock Spring Drive Bethesda, 20817 Maryland/ABD

E- DOSYA KONUSU: Comsat Corporation'un %100 hissesinin Lockheed Martin Corporation tarafından satın alınması yoluyla birleşmeleri işlemine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 24.6.1999 tarih, 1979 sayı ve 4.8.1999 tarih, 2531 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 27.8.1999 tarih, D2/1/Ö.İ.-99/2 sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 27.8.1999 tarih, REK.0.06.00.00/27 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-40 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Dosya konusu birleşme işleminin, 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında bir işlem olduğu, ancak tarafların farklı alanlarda faaliyet göstermesi nedeniyle mevcut yapıda bir değişiklik ortaya çıkarmayacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine aykırılık teşkil etmediği, dolayısıyla söz konusu işleme izin verilmesinde herhangi bir sakınca bulunmadığı düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar: Dosyada yer alan bilgi ve belgelerden, Lockheed Martin Corporation (LMC)'nin, havacılık ve uzay, bilişim hizmetleri, elektronik, enerji ve çevre konusunda dünya çapında faaliyetlerde bulunduğu, Türkiye'deki faaliyetlerinin ise daha çok F-16 savaş uçaklarının satışı ve bununla ilgili ekipman ve hizmetlerinin sağlanması yönünde olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, Comsat Corporation (COMSAT)'ın ise haberleşme alanında faaliyet gösterdiği, ülkemizde Türk Telekom ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde network haberleşmesi ve mobil iletişim için uydu hizmetleri sağlanmasına yönelik faaliyetlerde bulunduğu belirlenmiştir.

H.1.1. Ürün Pazarı: LMC bünyesine katılan COMSAT'ın faaliyet gösterdiği alanlarda LMC'nin faaliyet göstermediği, dolayısıyla birleşme işleminin kapsamını, COMSAT'ın Türkiye'de faaliyet gösterdiği; network (ağ) hizmetleri ve network hizmetleri dışındaki uydu hizmet alanlarının oluşturduğu anlaşılmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda ilgili ürün pazarı, network hizmetleri olan; "VSAT (Very Small Aperture Terminal)", "IBS (International Business Services)" ve "SCPC (Single Channel Per Carrier)" ile network hizmetleri dışındaki "dijital teleport" ve "mobil haberleşme hizmetleri" pazarları olarak belirlenmiştir.

H.1.2. Coğrafi Pazar: İşlemin dünya çapında faaliyet gösteren iki çokuluslu şirket arasında gerçekleşmesi nedeniyle global ağlar tarafından sağlanan haberleşme hizmetlerinden etkilenen coğrafi pazarın tüm dünya olduğu kabul edilse de, yukarıda belirtilen ilgili ürün pazarlarının belirlenmesinde en önemli etken Türkiye'de bu alandaki mevcut yasal düzenlemelerdir. İncelememize konu olan birleşme işlemi değerlendirilirken bu işlemin Türkiye'deki ilgili pazarlara olan olası etkileri ve bunun sonucunda verilecek kararın Türkiye sınırları içerisinde geçerli olmasının yanısıra, ilgili hizmetlerin tüm Türkiye'ye yönelik olarak verilmesi ve bölgeler arasında arz ve talep şartlarında farklılaşmaya yol açacak herhangi bir hususun bulunmaması nedeniyle söz konusu işlemin değerlendirilmesinde ilgili coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak kabul edilmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Başvuru ekinde bulunan bildirim formunda, ABD şirketleri olan LMC ile COMSAT'ın 18 Eylül 1998 tarihli Anlaşma ve Birleşme Planı çerçevesinde üç aşamalı bir işlem sonucunda birleşmesinin planlandığı belirtilerek bu işleme izin verilmesi talep edilmektedir.

Söz konusu işlemin, ABD'de gerçekleşen bir işlem olmasına rağmen tarafların bağlı şirket, ortaklık ve iştirakleri vasıtasıyla Türkiye pazarında faaliyet göstermeleri ve bu pazarları etkilemeleri nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde yer alan "Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı... birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlem ve davranışlar, ... bu Kanun kapsamına girer." hükmü gereğince, anılan Kanun kapsamında bir işlem olduğu görülmektedir.

1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 2 nci maddesinin (a) bendinde, "iki ya da daha fazla bağımsız teşebbüsün birleşmesi" teşebbüsler arası birleşme veya devralma sayılan

hallerden biri olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede dosya mevcudundaki bilgilerden hareketle, COMSAT'ın %100 hissesinin LMC tarafından satın alınması yoluyla birleşmeleri işlemi 1997/1 sayılı Tebliğ anlamında bir "birleşme" dir.

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden; LMC'nin bünyesine katılarak birleşme işlemine konu olan COMSAT'ın ilgili pazarda 1998 yılı toplam cirosunun 4.000.000 ABD Doları (1998 yılı ortalama kuru ile yaklaşık 1.2 trilyon TL) olduğu, pazar payının ise, VSAT pazarında 1998 yılı gelir rakamlarına göre, yaklaşık 31 milyar TL gelir ile pazarın %37'sine; IBS hizmetleri pazarında da abone sayısına göre, 13 abone sayısı ile pazarın yaklaşık %40'ına sahip olduğu ve bu pazarlara girişin ancak Türk Telekom gibi tekel bazında hizmet sağlayan devlet kuruluşlarının izin vermesi üzerine gerçekleşebildiği, dolayısıyla, COMSAT'ın faaliyet gösterdiği pazarların kontrolünün düzenleyici kuruluşlara ait olduğu ve imtiyaz sözleşmeleriyle devredilen hakların en fazla 10 yıllık olmakla beraber, sürenin sona ermesiyle birlikte kurulan şebekelerin tümünün düzenleyici kuruluşlara devredileceği anlaşılmıştır. Buna karşılık ilgili ürün pazarlarında LMC'nin halihazırda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

Başvuruya konu işlem, 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinin, *"birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, Ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın %25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirasını aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur."* hükmü ile getirilen pazar payı ve ciro eşikleri açısından değerlendirildiğinde, söz konusu işlemin, COMSAT'ın ilgili ürün pazarlarından; VSAT ve IBS pazarlarında sahip olduğu sırasıyla; %37 ve %40 oranındaki toplam pazar payları yönüyle, 1997/1 sayılı Tebliğ'de yer alan %25 pazar payı sınırını aşmasından dolayı, anılan Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un "Birleşme veya Devralma" başlığı altındaki 7. maddesinde yer alan, *"Bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da ke ndisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralması hukuka aykırı ve yasaktır."* hükmü gereğince, bir birleşme veya devralmanın yasaklanabilmesi için işlemin, ya hakim durum yaratarak ya da mevcut bir hakim durumu güçlendirerek ilgili piyasada rekabeti önemli ölçüde azaltması gerekmektedir.

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde, bildirim konu birleşme işlemini oluşturan teşebbüslerin farklı alanlarda faaliyet gösterdiği ve ilgili ürün pazarlarında hakim durumda bulunmadıkları, bu nedenlerden dolayı, gerçekleşecek birleşme işlemi sonucunda da ilgili ürün pazarlarında hakim durum yaratılmayacağı gibi hakim durumu güçlendirici bir etkinin de bulunmayacağı anlaşılmıştır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespitler ve değerlendirmeler doğrultusunda;

- Lockheed Martin Corporation'un üç aşamalı bir işlem sonucunda COMSAT Corporation ile birleşmesi işleminin, 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında bir birleşme işlemi olduğuna,
- bu işlem sonucunda, ilgili pazarda hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle, bildirim konusu birleşme işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.